

MARIBORSKI

VEČERNIK

„JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2452
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Eldorado...

Maribor je po marsičem zaslovel. Mnogo od tega je bilo dobrega, precej pa tudi slabega. Le žal, da slabi vtisi dobre izpodrinejo ter vztrajno v spominu obvisijo. Bilo je precej smole in nerodnosti, ki so obrizgale naše ime ter mu prinesle za-osten sloves. Pričelo se je s svoječasnno klerikalno muškatsko afero, ki je s svojimi tragikomičnimi posledicami prizadejala združiti misli občutno moralno brco in postavila Maribor za časa trajajočega procesa v središče neke pozornosti, ki je nihala med splošnim ogorčenjem in zabavežejnim opazkarstvom. Potem se je znašel pred štirimi leti človek-zver, ki je zgoraj na Jelovcu v noči na Velikonočno nedeljo z zverin-sko brutalnostjo do smrti zmrevaril pet nedolžnih ljudi. Franc Mohorko. Sledila je romantična puča, ki ga je bilo zasnovalo nekaj mladih zanešenjaških in naivnih častnikov mariborske garnizije in ki je končal s smrtno obsodbo glavnih akterjev. Afera Kmetijske eksportne zadruge je nudila primer, kako daleč je segla drznost špekulacije in kupčije s človeškimi življenjem. V Mariboru je bil zamelek, ki je našel pozneje v Zagrebu ugodna tla. Na dan je udarila širokopotezno izpeljana špijonaža v prid neke tuje države, ki je imela v Mariboru svoje zaupnike in ki je našla svoj epilog v kazenski usmrtnitvi v Mariboru službujočega podpolkovnika Mičiča. In še mnogo drugih stvari, ki so do danes ostale nepojasnjene in ki bi Maribor mogle pomakniti v center evropskega zanimanja.

Žal takšen sloves nima najugodnejših posledic v poslovnem, tiskoprometnem in siceršnjem pogledu. Odmevi prehajajo v hreščeče disonance. In tudi dva nedavna primera nista mogla odstraniti občutka, da je Maribor nemara zares postal eldorado vseh žalostnih eksperimentov in drznih pobud, kjer se rafiniranost in pretkanost dotikate naivnosti in kjer ima navidezno zanešenjaštvo svoj naslon v krutem materializmu.

V neki mariborski kavarni so se dolga leta shajali eksponenti legitimizma, ki so v krogu mariborskega nemštva veljali kot goreči hitlerijanci. Istovčasno pa žurno vršili svoje dolžnosti po vseh znanih metodah rafinirane špijonaže, za lepe denarce služeč avturam legitimistične fantastike. V kratkem bo široko razpredena podtalna zaupniška organizacija stala na zatožni klopi pred beograjskim sodiščem za zaščito države. Maribor bo zaslovel...

Ta primer kaže, da so zgrmili na Maribor vsi tisti pojavi, ki so nujno združeni z značajem obmejnih mest, ki predstavljajo najugodnejše torišče vseh možnih poizkusov in huncvotstva ter zaželen eldorado najslabovitejših elementov. Iz te okolnosti prihajajo pa tudi posledice potrebne previdnosti, preudarnosti in opreznosti ter poudarjenega patriotizma, da se ne nudi z napačnim ponašanjem povsod opreznim in mrgolečim elementom gradijo, ki se lahko izkoristi za zavestno napačne zaključke in lažne informacije. Obmejna tla — nevarna tla.

Maribor je doživel te dni drugo neprijetno blamažo. Kakor da bi bili zašli v neko pravljico brezbriznost, malomarnost in morda celo nesposobnost. Primer mučenika Avgusta Kelnarčiča je valjal obtožba. Letošnji Veliki teden je bil trpka preizkušnja, ki se je končala z usodno blamažo pred vsem svetom. Živel smo kakor v pravljici: delavec trpin leži zasut sedem metrov v vodnjaku in nikdo ga ne more rešiti do blaznosti se stopnjujočega vizionarnega večdn-

Mrzlično oboroževanje Nemčije

Nova kršitev versailleske mirovne pogodbe: trdnjave in posadke v demilitariziranem Porenju — Oboroževanje v zraku in na morju

PARIZ, 27. aprila. V zvezi z zatrjevanjem nemških listov, da bo Nemčija hodila po Stresi, Ženevi in članku Macdonalda svoja pota in ne bo več trkala na nobena vrata, dokler se položaj popolnoma ne spremeni, se naglašja tu, da se je lotila Nemčija sedaj z vso paro oboroževanja. Veliko senzacijo in ogorčenje je pa vzbudila vest ameriškega poročevalca Kinga o novi kršitvi mirovne pogodbe s strani Nemčije, in to z ozirom na demilitarizirano cono v Porenju. King zatrjuje, da je Nemčija kljub zadevni prepovedi zgradila v tej coni že celo vrsto najmodernejših trdnjav in mimo tega nastanila tudi posadke v vseh mestih, kjer so bile pred vojno. Zaradi tega in ker so se v zadnjem času že večkrat pojavila nad francoskim obmejnimi trdnjavskimi

pasom nemška letala, je francosko letalsko ministrstvo storilo vse potrebne korake, da se francoska meja zavaruje tudi v tem oziru.

Nadalje objavljajo tukajšnji listi poročilo »Daily Telegrapha« o podatkih nemške oborožitve v zraku. Po teh podatkih razpolaga Nemčija že sedaj z dvakrat večjim številom letal, kakor jih ima Anglija za obrambo Londona. Listi naglašajo, da je Hitler izjavil v Berlinu siru Simonu, da je Nemčija glede oborožitve v zraku že dosegla pariteto z Anglijo. Sedaj se vidi, da Hitler, govoreč o tej pariteti, ni mislil na 480 modernih letal, ki jih ima za obrambo prestolnice, ampak na 1020 letal, kolikor jih ima skupno vsa Anglija.

List pa objavlja tudi podatke o nemški

pomorski oborožitvi. V Milhemshavenu, Kielu, Hamburgu in Bremenu se grade že sedaj bojne ladje v velikem številu. V sami ladjedelnici v Hamburgu se grade trenutno bojne ladje s skupno tonažo 40.000 ton. Razen tega so Nemci pričeli graditi več večjih oklopnih križark, ki bodo enake francoskim križarkam razreda »Dourmergue« in »Strasbourg«. Grade se pa tudi ladje razreda »Karlsruhe« in »Leipzig«. Posebno pazljivo posveča Nemčija gradnji podmornic, ki so sicer po tonazi enake podmornicam Anglije in Francije, so pa oborožene s topovi močnejših in večjih kalibrov. Nemčija je imela ob sklepu vojne 700 izvežbanih poveljnikov podmornic, ki so bili takrat vsi mladi ljudje, so pa tudi še danes sposobni za službo.

Kompromis v paktu z Rusijo

BURNA SEJA V MOSKVI. POTEKIN PRI LAVALU. ZVODENELI PAKT BO DANES PARAFIRAN?

PARIZ, 27. aprila. Po vesteh iz Moskve, je bila seja sovjetskih ljudskih komisarjev, na kateri so razpravljali o zunanji politiki, zelo burna. Na tej seji se je na podlagi referata komisarja za zunanje zadeve, Litvinova, razpravljalo o francosko-sovjetskem paktu. Šele po dolgotrajni in burni debati je svet ljudskih komisarjev na posled vendarle sklenil pooblastiti Litvinova, da more poslati sovjetskega veleposlanika v Parizu nove instrukcije v smislu iskanja kompromisa med francoskim in sovjetskim stališčem. Pariški veleposlanik Potemkin

je takoj včeraj po prejetih instrukcijah iz Moskve obiskal Lavalu in konferiral z njim poldrugo uro. S tem so stopila pogajanja za pakt v zadnjo fazo in se pričakuje že danes parafiranje osnutka. Po sprejemu Lavalovih protipredlogov, je nastalo novo zblizanje. Francija je dosegla, da nova določila pakta niso v nasprotju z locarnskim in ženevskim paktom in je prošenje medsebojne pomoči uskladenost z Društvom narodov. Priključitev Českoslovaške k paktu je Francija odklonila. Pakt je po vsem tem zelo zvođenel.

Švicarska sodba o zvezi Francije in Rusije

ŽENEVA, 27. aprila. »Gazette de Lausanne« objavlja uvodnik, v katerem opozarja na težkoče, ki čakajo Francijo in vso Evropo od zveze s sovjetsko Rusijo. Ta zveza, pravi list, bo prinesla Franciji bridko razočaranje. V primeru, ako bi bila Nemčija premagana po francosko-sovjetski zvezi, bi takoj postala boljševiška in se boljševizem tedaj ne bi ustavil na Reni. To bi privedlo do splošnega poraza. Francija bo doživela z Rusijo enako razočaranje. Takor jih je Weimarska Nemčija. Tedaj je bil Berlin cerniran od boljševiške propagande in Nemčiji je neprestano grozila komunistična revolucija. Potem je prišel na oblast Hitler in napovedal komu-

nizmu neizprosni boj. S tem je bila odvrnjena boljševiška nevarnost. Sedaj hoče sovjetska republika prožiti Franciji vojaško, moralno in finančno pomoč — kakšna ironija!

Gömbös o zunanji politiki

BUDIMPEŠTA, 27. aprila. Včeraj je bila tu prva konferenca vladne stranke pod Gömböševim predsedstvom, ki je v svojem govoru razpravljala tudi o zunanjepolitičnih vprašanjih. Gömbös je dejal, da je sklenil izvršiti veliko nalogo. Madžarski zunanje-politični program ni lahek, mora pa ugotoviti, da tudi vsa leta od konca vojne ni bil lahek. Lanski politični položaj se je v toliko spremenil v korist Madžarske, da si je pridobila prijateljev in danes ne stoji sama v Evropi,

ki so poglajala njegovo ime po vsej naši domovini, pa tudi preko meja. Quousque tandem...? Maribor potrebuje rehabilitacije! Ali naj postane središče našega obmejnega ozemlja in druga slovenska prestolnica gadje gnezdo, kamor stopaš z mešanimi občutki? Ali tolmun, kjer se neprekinjeno dogajajo škandali? V tej rehabilitaciji pa morajo sodelovati vsi. Maribor naj pokaže s hvalevrednimi uspehi na drugih toriščih, da ni eldorado škandalov, blamaž in kriminala. Tvorne sile na kulturnem, gospodarskem in socialnem področju lahko na mah zbršejo te žalostne pege.

ker jo pri zastopanju njenih interesov podpirajo tudi drugi narodi. Evropa stoji pred važnimi zgodovinskimi dogodki. Ako bodo evropski državniki zahtevali mir, ne bodo stali Madžari nikomur na potu, ampak bodo pomagali, da se pogajanja uspešno zaključijo. V sodelovanju z zunanjim ministrom Kanyo bo Gömbös skušal zastopati z vsem poudarkom vse Madžarske interese pri vseh pogajanjih.

DONAVSKA KONFERENCA.

LONDON, 27. aprila. »Reuter« poroča iz Rima, da so povabila na podonavsko konferenco bila že odposlana vsem sosedom Avstrije, kakor tudi Poljski in Romuniji. Bolgarija bo povabljen samo v primeru, ako se bo razpravljalo tudi o vprašanju ponovne oborožitve. Glede Švice je Italija odgovorila Nemčiji na zadevno vprašanje, da je Švica nevtralna in odklanja vsako sodelovanje pri takih in podobnih akcijah. Prav tako odklanja tudi Anglija vsako novo obveznost v Podonavju.

GRŠKI MONARHIZEM.

PARIZ, 27. aprila. Tu je bila ta teden tajna konferenca grških monarhistov pod vodstvom bivšega grškega kralja Jurija. Na konferenci se je naglašalo, da je sedaj položaj zelo ugoden za obnovo monarhije. Po konferenci je bivši kralj odpotoval v London. Iz Aten pa poročajo, da sedanja vlada ni ne za ne proti obnovitvi monarhije in prepušča rešitev tega vprašanja bodočemu parlamentu.

ITALIJA ČAKA NA LEPO VREME.

LONDON, 27. aprila. Po vesteh iz Adis Abebe menijo tam, da Italijani zaradi dežja ne bodo pričeli vojaških operacij pred mesecem oktobrom, ko bodo mogoče operacije večjega stila. Obenem demantirajo v Adis Abebi vse rimske vesti o novih napadih na italijanske karavane.

USODA CANKOVA IN GEORGIJEVA.

SOFIJA, 27. aprila. Na vesti, da bosta Cankov in Georgijev izpuščena iz internacije in da je vlada o tem že napravila sklep, je izjavil notranji minister časnikarjem, da ostaneta oba na otoku Sv. Anastazije tudi za časa velikonočnih praznikov.

POŽAR NA POLJSKEM.

VARŠAVA, 27. aprila. Iz Lodža poročajo, da je v vasi Dombeku nastal strašovit požar, ki je uničil 53 hiš.

Dnevne vesti

Lep napredek tujskega prometa

TUJSKO-PROMETNA ZVEZA V MARIBORU POLAGA RAČUNE.

Odveč bi bilo, danes govoriti o velikem pomenu tujskega prometa za naše narodno gospodarstvo in ni potreba podčrtavati važne vloge, ki jo ima tujski promet pri izboljšanju naših težavnih gospodarskih razmer. Dočim narodno gospodarstvo teži vsa teža gospodarske depresije in ko se pogreza Evropa z ene krize v drugo, se boj za gospodarsko izboljšanje vseli evropskih držav, posebno pa pri nas, nadaljuje. Jasna slika teh bojev za uspešen napredek tujskega prometa pri nas je bil redni letni občni zbor Tujsko-prometne Zveze v Mariboru, ki se je vršil včeraj popoldne v lovski sobi hotela »Orel«. Zborovanje je otvoril predsednik TPZ g. dr. Jančič. Uvodoma je pozdravil številne delegate včlanjenih korporacij in društev ter zastopnike državnih in samoupravnih oblasti. Občnemu zboru so poslali čestitke podban dr. Pirkmajer, referent za tujski promet pri banski upravi dr. Marn in centrala »Putnika« v Beogradu.

V vznešenih besedah se je nato g. dr. Jančič spomnil tragične smrti blagopojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zednitelja, katerega spomin so navzoči počastili s trikratnim »Slava«. Sledilo je izčrpno poročilo predsednika o delovanju, uspehih in bodočem delu Tujsko-prometne zveze, ki so mu navzoči sledili z velikim zanimanjem.

Poročilo uprave o delovanju TPZ v minilem letu je podal ravnatelj g. Josip Loos. Iz njegovega poročila posnemamo, da beležimo v preteklem letu razveseljav porast obiska naših zdravilišč in letovišč. Največji obisk izkazuje zdravilišče Rogaska Slatina, in sicer 80.153 oseb. Po cenitvah odseka za turizem v ministrstvu trgovine in industrije so znašali dohodki od domačih in tujih turistov skupno 811.106.900 Din. TPZ v Mariboru si je osvojila načelo, da je treba vršiti propagando tujskega prometa za vso našo državo in ne samo za njeno območje; zato se ni omejevala na propagando v prid samo svojega teritorija, marveč je z vso vneto propagirala tudi obisk drugih pokrajin, posebno Dalmacije, Bosne in Južne Srbije. Temu propagandnemu delu se moramo zahvaliti, da so tudi druge tujsko-prometne korporacije v zahvalo za naše propagandno delo propagirale obisk naših krajev, posebno Pohorja in Logarske doline, mimo številnih naših kopališč in zdravilišč. Po zgledu moderne poročevalne službe je TPZ organizirala, zlasti v mesecih zimskega sporta, obveščajno službo o vremenskih in snežnih prilikah našega Pohorja. V svrhu spoznavanja lepote naše zemlje je zveza tudi lani priredila številne izlete z avtomobilom po naših krasnih Slovenskih goricah, na Pohorje, Bled, v Logarsko dolino, Celje itd. Tujsko-prometna zveza je tudi skrbno in budno zasledovala vse pojave našega javnega življenja, ki so v zvezi s tujskim prometom ter sodelovala pri vseh anketah, na katerih se je razpravljalo o interesih tujskega prometa. Zelo važna je bila anketa pri centrali društva »Putnik« v Beogradu in pri odseku za turizem pri ministrstvu za trgovino in industrijo. Ob tej priliki je TPZ opozorila merodajne činitele o katastrofalnem nazadovanju potovanja v našo državo z motornimi vozili, in sicer zaradi kričečega stanja naših cest. Četudi je v vseh, za naš tujski promet v poštev prihajajočih državah, avtomobilizem znatno napredoval in četudi je naš tujski promet napredoval za 7,78%, je promet z motornimi vozili nazadoval za skoraj 50%. Izredne važnosti za naš turizem bodo tudi nove Pohorske ceste Reka - Mariborska koča, Ruška koča - Ruše ter Ribnica - Senjorjev dom, ki bodo predvidoma že leta 1936 izročene svojemu namenu. Iz raznih izposlovanj in posredovanj je posebno omenbe vredna uvrstitve Pohorja med klimatične kraje. Vsa prizadevanja, da se bi doseglo iste ugodnosti tudi za mesti Maribor in Celje so bila brezuspešna. Računa pa se, da bosta Logarska in Gornjesavinska dolina v najkrajšem času uvrščeni v klimatične kraje.

Tujsko-prometna zveza je izdala za propagandne svrhe v letu 1934 92.748.45 Din, napram 58.048.50 Din v letu 1933. Za nabavo inventarja pri novih ekspoziturah v št. Ilju, Gornji Radgoni in Rogaske Slatini je zveza lani izdala Din 67.876.61, za razne tujsko-prometne naprave, strokovno šolstvo itd. pa 44.160 Din. Banska uprava, ki z največjo pozornostjo spremlja delo Tujsko-prometne zveze v Mariboru, je prispevala v preteklem letu skupaj 62.275 Din, izostala pa je na žalost vsakoletna podpora Zbornice za TOI v Ljubljani, prav tako pa tudi subvencija ministrstva trgovine in industrije.

Naša zveza si mora za svoje splošno koristno delovanje za tujsko-prometno propagando in podpiranje tujsko-prometnih naprav v glavnem zagotoviti sredstva z dohodki svojih podjetij, ki jih mora voditi tako, da ne krijejo samo lastne režije, marveč da dajajo tudi še prebitke za splošne naloge. V letu 1934. je bilo prodanih vozniških kart za 2.502.128 Din. Celokupni denarni promet vseh osmih zvezinih podjetij je znašal v l. 1934 Din 51.767.658.52. Premoženje zveze ob koncu lanskega leta je znašalo 658.484.96 Din.

Tujsko-prometna zveza v Mariboru, ki deluje po določilih zakona o društvi in je pod nadzorstvom ministrstva trgovine in industrije je šteje lani 68 članov, ki so se posebno v tujsko-prometnih zadevah pogosto obračali na zvezo za na-

svete ali intervencije in je bilo vsem željam vedno ugodeno ter je zveza storila vse, kar je bilo mogoče. Upoštevala je posebne prilike, ki so na območju naše zveze in na važne nacionalne naloge je TPZ nekaterim svojim finančno slabšim članom za posebne prireditve tujsko-prometnega značaja in za realizacijo posebnih tujsko-prometnih naprav priskočila tudi gmočno na pomoč ter izplačala tekom lanskega leta 44.160 Din raznih podpor. Vplačana članarina zvezinih članov je znašala 16.920.40 Din. Ta znesek je komaj kril izdatke, ki jih je TPZ imela s poštino svoje obsežne korespondence in pošiljk propagandnega materiala.

Tujsko-prometna zveza bo svoje propagandno delo po možnosti še poglobila in razširila. V pripravi je nov prospekt Maribora, ker so stari že pošli. Skupno z Zvezo za tujski promet v Ljubljani bo TPZ v Mariboru izdala nov skupen prospekt »Slovenija«. Zveza bo sodelovala z raznim materialom in s propagandnim delom pri letošnjem »Mariborskem tednu«, nadalje pri Celjski obrtni razstavi ter na jesenski sadni in vinski razstavi v Ptuj. TPZ bo dokončala gradbeno delo v št. Ilju in pri propagandnem paviljonu na Aleksandrovi cesti v Mariboru itd. Proračun za leto 1935, ki obsega le najnujnejše izdatke, izkazuje 150.000 Din primanjkljaja.

Z občnega zbora so bile odposlane pozdravne brzojavke ministru za trgovino in industrijo, banu dravske banovine g. dr. Puc in centrali v Beogradu.

Pri raznoterostih so se obravnavali razni predlogi, nakar je g. dr. Jančič zaključil zborovanje, ki je pokazalo uspešno delo naše zveze za napredek tujskega prometa.

mizar Matevž Šket in tkalka Jožica Pončarčičeva, sedlar Anton Dedenik in tkalka Marija Nikenauerjeva, ključavničar Boris Pust in tkalka Marija Klancnikova, tkalski mojster Albert Peče in Angela Gumzejeva ter tkalec Anton Popovič s Pobrežja in tkalka Marija Kopicjeva. Bilo srečno!

Regulacija Valvazorjeve ulice. Mestna občina je kupila od posestnika Franca Curka parcelo, ki bo služila za težko pričakovano regulacijo Valvazorjeve ulice.

Narodna strokovna zveza, podružnica v Mariboru, je započela akcijo za nabiranje prostovoljnih prispevkov za postavitve spomenika na grob pobreške žrtve, tragično umrlega Avgusta Kelnarčiča. Vsak, pa še tako majhen prispevek, je dobrodošel ter se že vnaprej zahvaljujemo za izkazano sočutje. Prispevke sprejema Narodna strokovna zveza, Sodna ul. 9, III. nadstropje.

Še ne veste?

Da je

Foto Škorjanc

Gregorčičeva ulica 20

najelegantnejše in najmodernejše opremljeno fotografsko podjetje. Zato je tudi izdelava fotografij priznana najboljša!

1252

Zapiranje trgovskih in obrtnih obratov. Mestno poglavarstvo v Mariboru prejema zlasti v zadnjem času vedno pogostejše prijave, da se mnogi trgovci in tudi obrtniki ne drže predpisanih zapiralnih ur. Uradno so bile ugotovljene hude kršitve zadevnih zakonitih predpisov. Ker so opozoritve brezuspešne ter je nujno potrebno, da se uvede v tem oziru red, objavlja mestno poglavarstvo, da bo vsako prekrščenje predpisane zapiralne ure strogo kaznovalo ter ne bo upoštevalo nobenih izgovorov.

Nočna lekarniška služba. V nedeljo 28. tm. imata nočno lekarniško službo Mihaelova lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu in Savstova lekarna »Pri sv. Magdaleni« na Kralja Petra trgu. V ponedeljek 29. tm. pa Sirakova lekarna »Pri angelu varhu« na Aleksandrovi cesti in Maverjeva »Pri zamorcu« v Gosposki ulici.

Ceneno meso. V ponedeljek 29. se bo prodalo od 7. ure naprej na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 170 kg govedine po 3 Din in 100 kg teletine po 4 Din kg, in sicer na osebo do 2 kg.

Prepovedan tisk. Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo prodajati in razširjati 31 števil lista »Smotri slovanske politike«, ki se tiska v Zagrebu.

Nemčija kupuje našo živino. Nemčija bo ustanovila v kratkem v naši državi svojo postajo za nabavo živine, ki jo bo izvažala. Sedež bo v Zagrebu, podružnica pa v Beogradu. Dovoljen je že kredit 2 milijonov Din za ustanovitev take postaje, potom katere se bo odslej naprej vršil sistematični izvoz naše živine v Nemčijo.

Prvi slovanski cestni kongres. V Pragi se bodo v času od 20. do 25. junija zbrali strokovnjaki za ceste iz slovanskih držav na prvem kongresu. Razpravljati bodo o vseh cestnih zadevah, vprašanjih. S kongresom bo združen tudi kongres Zveze slovanskih inženjerjev in kongres češkoslovaških inženjerjev.

Službeni list banske uprave dravske banovine objavlja v letošnji 33. številki državno kandidatno listo Bogoljuba Jevtiča in kandidate za narodne poslance: uredbo o začasnih vzporeditvi zvanj mestnih uslužbencev z zvanji in položaji državnih uslužbencev; odločbo o pouku veronauka na strokovnih nadaljevalnih šolah; dopolnitev k pravilniku o postavljanju poslovodij v rokodelskih obrtnih, ki jih vodijo vdove; pravilnik k uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti kmetov; pojasnilo o ocarinjenju umetnih smol in izdelkov iz njih; nadalje navodila o denaturiranju spirita; naredbo o razdelitvi voda na ribarske okraje; objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin in razne objave iz »Službenih Novin«.

Rojstva in smrti v preteklem tednu

V preteklem tednu je zagledalo v Mariboru luč sveta 27 otrok, od teh 14 fantkov in 13 punčk. V frančiškanski cerkvi so bili krščeni 3, v stolnici 15, pri magdaleni pa 9. Smrt je v tem času pokosila 71letno vdovo Antonijo Fialkowsko, 82letnega upokojenega železničarja Frtca Jeriča, 23letno zasebnico Štefko Stantovo, 58letno posestnico Ano Nemčevo, 70letno mestno ubogo Terezijo Vodenikovo, 65letno vdovo Alojzijo Šrimpfovo, 92letno Heleno Hajdinjakovo, 4 mesece staro Mileno Ljubičevo, 52letno vdovo Pavlo Stangerjevo, 29letnega dninarja Frca Maruška, 7letnega železničarjevega sina Josipa Donaja, 50letnega delavca Al. Kepa, 6 mesecev staro Marjeto Breznikovo, 60letno mestno ubogo Antonijo Straklovo, 59letno dninarico Marijo Peserlevo, 34letno viničarjevo ženo Rozalijo Brezarjevo, 70letnega delavca Andr. Grego, 53letno ženo šolskega sluga Marjeto Sulcovo, 68letnega železničarja Al. Zumeta, 57letnega Jakoba Fridla, 42letnega delavca Mihaela Peserla, 80letno Ano Puklovo, 8letnega Štefana Hvalca, 63letnega Josipa Mačka, 17letnega vajenca Tomislava Jenšca, 56letno Pavlo Majcenovo, 48letno Matildo Mulejevo in 56letno Antonijo Kolenčevo.

Aretacija morilca Oblonška

Brusač stekla 50letni Ambrož Oblonšek, ki je 10. tm. v Velikem dolu pri Zagrebu hudo ranil svojo ljubico in umoril njeno sorodnico Ano Pesičevo, se je nekaj dni po zločinu zglasil v mariborski tovarni »Kristal«. Rano je prišel v tovarno in obiskal nekatere svoje tovariše, ker je bil svoječasno zaposlen tudi pri »Kristalu«. Prijatelji njegovi pa so vedeli za grd zločin, ki ga je bil izvršil in mu pričeli očitati greh. To si je Oblonšek tako vzel k srcu, da se je takoj poslovil. Uro pozneje pa je bila o njegovem obisku obveščena tudi mariborska policija, ki ga pa ni mogla več izslediti, ker je bil Oblonšek že preko meje. Srečno je priromal do Dunaja, kjer so ga včeraj izsledili detektivji in aretirali. Oblonška bodo izročili našim oblastem.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 27. aprila ob 20. uri: »Kdo je kriv?« Red D.

Nedelja, 28. aprila ob 20. uri: »Prebrisani Amor«.

Ponedeljek, 29. aprila: Zaprto.

Torek, 30. aprila ob 20. uri: »Kvadratura kroga«. Red B. Zadnjič.

Kaj bo v nedeljo? Zvečer ponove domačo glašbeno noviteto »Prebrisani Amor«. Opereto je napisal in uglašil režiser mariborskega gledališča Pavel Rasberger ter je žela pri obeh dosedanjih uprizoritvah mnogo odkritega odobravanja. Za slovensko operetno produkcijo pomeni to delo vsekakor pridobitev.

Zadnja uprizoritev ruske veseloigre »Kvadratura kroga« bo v torek 30. tm. za red B. Delo odlikuje smiselnost, za nas nov siže ter izborna zabava. V primeri s šablonskimi tovrstnimi deli za padnih avtorjev, prinaša ta veseloigra Valentina Katajeva na oder nekaj neposredno svežega. Tega dela ne bodo več ponavljali, zato opozarjamo na zadnjo predstavo še posebej.

Pripravljajo v drami odlično veseloigro »Trafika«. Delo je napisal madžarski pisatelj Buš-Fékete ter ga igrajo stalno po vseh večjih odrih. Režija je Kovičeva. — Opereta pripravljajo vedno privlačno Nedbalo o delo »Poljska kri« v režiji P. Rasbergerja.

KINO

GRAJSKI KINO

Od danes dalje popolnoma nov film s popolnoma novo režijo

„BELA SESTRA“

velefilm v nemškem jeziku. Naš prihodnji film »KONGORILA«.

Kino Union. Od danes dalje veseloigra »Gospodična gospa« Jeny Jugo, Paul Hörbiger.

Pred oltar. Pretekli teden so se v Mariboru poročili učitelj Leopold Palmer iz Mozirja in posestniška hčerka Angela Nekrepova, monter Vinko Loubh s Teznega in trgovska sotrudnica Rozina Brunčičeva, krojaški pomočnik Jakob Fistravec in šivilja Katarina Voda, šofer Alojzij Letnik in pletilja Francka Plavčakova, brivski mojster Josip Aršič in trgovska pomočnica Engelberta Bergerjeva, krojaški mojster Leopold Aršič in šivilja Julijana Zentnerjeva, trgovec Mirko Abramovič in zasebnica Emilija Radjeva, mizar Adolf Lobe in delavka Pavla Klemenčičeva, tesar Ivan Obed in dekla Ana Breznikova, železničar Ivan Kraner in trgovska sotrudnica Pavla Brandstätterjeva, ključavničar Ivan Žižek iz Studencev in šivilja Angela Majheničeva,

HALO! HALO! Jutri v nedeljo koncert, dopoldne koncert, popoldne pri veliki Sokolski tomboli. Za 2.50 Din dobite 5.000 Din, pohištvo za kuhinjo in spalnico, moško in žensko kolo, fotoaparat, oltarno, platno, usnje, blago za obleke in nad 1000 drugih dragocenih daril. Kupite tombolske karte.

Jadranska umetniška razstava slik v Mariboru. Znani naš primorski slikar narodne folklore g. prof. Stjepan Baković je razstavil v veliki kazinski dvorani nad 90 svojih odličnih del. Jadranska straža v Mariboru je prevzela pokroviteljstvo te razstave, saj ji je g. profesor odstopil vso vstopnino kot prispevek za »Dom Jadranske straže« v Bakru na Jadranu. Jadranska straža se obrača zato na vse svoje članstvo s prošnjo, da se z obiskom razstave oddolži g. profesorju, saj bo v tej pestri skupini našel marsikdo poleg umetniškega užitka gotovo tudi pri merno sliko za okras svojega doma. Slike so priznane umetnine in tudi cene so jako zmerne. Razstava traja do prvega maja t. l.

Rdeči križ Krčevina-Košaki razglasa, da je poklonitev članov R. K. Dravske banovine blagopok. Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Oplenju dočlena v času od 24. do 27. maja t. l. — Vozna cena z brzovlakom in avtobusom tja in nazaj bo za III. razred okroglo 180 Din, za ceneno prenočišče in prehrano v Beograd je poskrbljeno. Člani -ice, ki se želijo poklonitve udeležiti in si o tej priliki ogledati našo kraljevo prestolico, naj se brezposojno takoj — najpozneje pa do 2. maja prijavijo predsedniku g. šol. upravitelju v Krčevini ter obenem položijo znesek 180 Din za vožnjo.

Romanje na Oplenac! Narodna strokovna zveza priredi na binkošne praznike romanje na Oplenac. Odhod iz Maribora 8. junija popoldne, vrnitev pa 10. junija zvečer. Prijave sprejema Narodna strokovna zveza v Mariboru, Sodna ul. 9 III. — najdalje do 10. maja. Tam se dobe tudi podrobne informacije.

Upravna občina Pobrežje poziva vse brezposelne mladoletne delavce od 14. do 21. leta starosti, da se zgledajo v ponedeljek 29. aprila 1935 med uradnimi urami (8. do 12. in 15. do 18. ure) v občinski pisarni na Pobrežju, Aleksandrova cesta št. 55.

Važen sestanek mariborskih zdravnikov. Mariborsko zdravniško društvo vabi vse zdravnike na važen sestanek, ki bo jutri v nedeljo ob 10. uri dopoldne v lovski sobi pri »Orlu«. Na sestanku bodo poročali delegati iz Beograda, o sindikalni organizaciji zdravništva.

Jutrišnji spored blagoslovitve zastave Maribora: Ob 9. dopoldne se zbere zbor v pevski sobi. Istotja pridejo tudi zastave. Ob četrt na deset gredo zastave pred škofijski dvorec. Udeleženci in

zastopniki zasedejo nekaj minut pred pol deseto pred glavnim oltarjem rezervirane prostore. Malo pred deseto je slovesen vstop v stolnico. V cerkvi je najprej redna pridiga za sklep svetega leta, nato blagoslovitev zastave »Maribora« nakar sledi pontifikalna maša, pri kateri poje »Maribor« ob spremstvu pomnožene vojaške godbe. Izvajali bodo Meurerjevo slovesno mašo, poleg običajnih vložkov tudi slovenske velikonočne pesmi in znameniti zbor »Aleluja« iz Händlovega oratorija »Mesija«. Po končani službi božji je slovesen odhod do škofijskega dvorca.

Pomočnikiški odbor Združenja trgovcev v Mariboru ima svoj redni letni občni zbor v torek, dne 30. tm. pri »Zamoru« ob 20. uri. Dolžnost članstva je, da se tega zbora polnoštevilno udeleži. Odbor.

Radio Ljubljana. Spored za nedeljo 28. t. m. Ob 7.30: predavanje; 8: radio-orkester in plošče; 9: versko predavanje; 9.15: prenos iz trnovske cerkve; 10: rezervirano za prenos; 11.50: obvestila; 12: plošče po željah; 15: radio-orkester po željah; 16: plošče; 19.30: nacionalna ura; 20: čas, poročila, spored, obvestila; 20: prenos; 21.30: čas, poročila; 22: radio-jazz. Spored za ponedeljek 29. t. m. Ob 12: plošče; 12.45: poročila; 13: čas, obvestila; 13.20: radio-orkester; 18: plošče; 18.20: zdravniška ura; 18.40: čas, obvestila, spored; 19: vokalni koncert gđ. Vande Zihelove; 19.30: nacionalna ura; 20: melodije iz »Izgubljenega valčka«, radio-orkester in solisti; 21.30: čas, poročila, spored; 22: plošče, odlomki iz zvočnih filmov.

MARIBORČANI jutri vsi na veliko Sokolsko tombolo, čist dobiček gre v prid Sokolskega doma. Kupujte tombolske karte, propagirajte Sokolsko tombolo.

»Volga - Volga« je krasen film, ki ga bo predvajala ZKD v soboto in nedeljo v Grajskem kinu. Film pokaže vse krasote te veličastne reke, početje razbojnikov, njihove boje z vladnimi četami, izdajstvo in končno še junaško smrt poglavarja, ki še danes živi v prekrasnih narodnih pesmih.

Od 21 pesmi, ki jih bo 2. maja zapel v Unionski dvorani Akademski pevski zbor iz Ljubljane, so na prvem koncertu (1. aprila t. l. v Ljubljani) najbolj vžgale Vóznica, Lepa Vida, Flosarska, Znamož, Vinski brat, Vojaška, Ribniška, Kargalilejska ohcet in Furmanska ker so najbližje načinu petja med preprostim narodom in se tudi prav mnogokrat še pojejo med narodom. Nekatere pesmi pa so mnogo bolj razumljive za onega, ki je že prebral spored s koncertnim uvodnikom, v katerem so prispevki Borisa Orla, Boža Voduška, Rajka Ložarja, Ant. Skubica, Franceta Marolta in Ivana Cankarja. Spored sam je krasen, z umetni-

škimi slikami ter sijajnim komentarjem in predstavlja pravo majhno knjigo. Dobi se že v prodaji pri Zl. Brišnikovi in pri Jos. Höferju.

Ali bo, ali ne bo? Na to redno se ponavljajoče vprašanje izvemo izza kulis pripravljalnega odbora SPD, da bo v soboto 11. maja zvečer v vseh prostorih Uniona!

Za nedeljski posebni vlak v Ljubljano dobite znižane vozne karte pri »Putniku«.

V primeru slabega vremena v nedeljo popoldne Svengalijeve predstava, v primeru lepega vremena pa v nedeljo zvečer v »Veliki kavarni«.

Pridejo »Sevdalinke«, damska pevka in tamburaška kapela. Od 1. maja dalje vsak dan v Grajski kleti.

V nedeljo koncert v gostilni Lebe, Razvanje. Za dobro kapljico in jedila preskrbljeno!

Pozor! Krasna izletna točka je gostilna pri »Tovarni« Pobrežje. Tam dobite dobro naravno ljutomersko vino in vedno dober prigrizek. Se priporočata za obilen obisk Franc in Antonija Göttlich, gostilničarja.

Javna kuhinja na Slomškovem trgu dostavlja hrano v B in C razredu na dom.

NA PLAN! NA PLAN! Sreča in um Ti je dan, našel jo bodeš na Sokolski tomboli če nisi zaspan!

Ljudska univerza v Mariboru. Prva prireditev po veliki noči je prihodnji četrtek in petek. Na podlagi mnogih skopičnih slik, lastnih posnetkov, bo predaval predstojnik diplomatsko-historijskega inštituta v Zagrebu, vseučilišni profesor dr. J. Nagy o svojem silno interesantnem potovanju od Jadrana do Kanarskih otokov. Glavne točke, ki jih bo obravnaval so: Split, Niza, Monte Carlo, Marseille, Port Rosas, Barcelona, Valencia, Oran, Fes, Meknes, Tetnan, Gibraltar, Tanger, Casablanca, Teneriffe, Laguna, Orstava, Las Palmas, Malta, Bari, Venecija. Pri tej priložnosti bo g. prof. obravnaval tudi geopolitični pomen Sredozemskega morja — enkrat in sedaj.

Konji so se splašili. Osemindesetletnemu posestniku Mihaelu Živku iz Korene so se splašili konji in ga vrgli pod voz. Poškodoval se je močno na glavi, desni roki in nogi. Prepeljati so ga moral v bolnišnico. Pod voz pa je padel tudi 42-letni posestniški sin Ludvik Štopar iz Opotnice in se poškodoval na glavi. Tudi on se zdravi v bolnišnici.

Pes je ugriznil 60letno delavčevno ženo Terezijo Rubnikovo iz Zgornje Pristave in jo nevarno ranil na desni nogi. Morala je v bolnišnico.

Nesreča. V Št. Petru pod Mariborom se je zastrupila z očetovo kislino 60letna Marija Obrejnjkova. Baje je pila ocatovo

kislino le pomotoma. Prepeljali so jo v bolnišnico in ji izprali želodec.

Razne nezgode. V Ježekovi tovarni zaposlenega livarskega vajenca je doletela včeraj popoldne huda nezgoda. Po nesrečnem naključju je prišel z desno roko v stroj, ki mu je razmesaril 3 prste. Podobna nezgoda je doletela tudi v Borečih pri Ljutomeru 12letnega posestniškega sina Alojzija Križniča, ki mu je slamo-reznica odrezala 3 prste na desni roki. Oba ponesrečenca se zdravita v mariborski bolnišnici. Tja so pripeljali včeraj popoldne 19letnega posestniškega sina Avgusta Baumanar zaradi hudih poškodb na glavi, ki mu jih je povzročil neki njegov tovariš v pretepu.

Napad. V Metalah na cesti med Sv. Marjeto in Sv. Petrom je napadel neki Ivan G. 21letnega viničarskega sina Feliksa Bokla in ga udaril z motiko po glavi. Poškodba je bila tako nevarna, da je moral v bolnišnico.

Beg od doma. Delavec Leopold Kobale iz Mlinske ulice je prijavil policiji, da je njegov 10letni sin Friderik neznano kam pobegnil od doma. Deček je srednje šibke rasti, kostanjevih las, zagorelega obraza in oblečen v sivo obleko s kratkimi hlačami.

Sejem za prašiče. Na včerajšnji sejem so pripeljali 175 prašičev. Kupčija je bila dobra in jih je bilo prodanih 108. Cene mladim prašičem so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari 50—75 Din, 7 do 9 tednov 80—90 Din, 3 do 4 mesece stari 150—160 Din, 5 do 7 mesecev 200—260 Din, 8 do 10 mesecev 300—340 Din in leto stari 480 do 500 Din. Cene za kg žive teže so bile naslednje: 4 do 5.50 Din, mrtve pa 7 do 8 Din.

Vremensko poročilo. Po letni meteo-rološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 12.6 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 8.2 stopinj C nad ničlo; barometer je bil pri 15.2 stopinjah 732.7, reduciran na ničlo pa 730.9; relativna vlaga 72; vreme je oblačno in tiho; vremenska napoved napoveduje spremembo vremena.

Darujte za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Mariboru!

Ob desetletnici mariborske ZKD

NEKOLIKO ZGODOVINE NACIONALNO-PROSVETNEGA DELA NA BIVŠEM ŠTAJERSKEM.

Letos 4. oktobra poteče 10 let, odkar pričela z delom Zveza kulturnih društev v Mariboru. Deset let v življenju človeka ne pomeni bogve kaj, a v življenju društva nekaj, dasi ne mnogo. In vendar naša ZKD upravičeno z zadovoljstvom zre nazaj v to svoje prvo desetletje. Saj je z razmeroma malimi sredstvi ustvarila močne temelje za bodoči razmah svojega dela: 100 javnih ljudskih knjižnic, ki jih je poleg vsega drugega svojega predavateljskega in prosvetno-organizatorskega ter nacionalno in prosvetno propagandnega dela ustvarila iz skromnih svojih sredstev, prvenstveno ob naši meji, je močan glasnik dobre volje in vztrajnega dela oseb, ki so Zvezo doslej vodile.

Skromno in tiho ter nič kričavo, kakor je ves čas bilo delo mariborske ZKD, se pripravila Zveza na proslavo svoje desetletnice, ki ne bo obsegala bučnih slavnosti in parad, ampak zopet samo tiho in skromno delo. Mariborska ZKD hoče ob tej priliki naši javnosti predložiti tudi vse one činitelje, ki so že pred njo orali ledino na področju dvigovanja narodne zavesti, vzbujaanja ljubezni do slovenskega jezika in do slovenske knjige, sistematskega prosvetnega dela s predavanji, igrami in drugimi prireditvami, ki so vse imele en cilj: na-

cionalno propagando. In tu treba ugotoviti, da je naša ZKD že na bivšem slovenskem Štajerskem in Koroškem imela predhodnico v »Zvezi narodnih društev na Štajerskem«.

V poročilu o glavnem zboru Narodne stranke za Štajersko (predvojna nacionalno-napredna politična organizacija štajerskih Slovencev!), ki se je vršil dne 3. novembra l. 1907 v Celju, čitamo (»Narodni list« od 7. novembra l. 1907, št. 49):

»Urednik Spindler govori za ustanovitev zveze vseh narodnih nepolitičnih društev na Spodnjem Štajerskem ter predlaga resolucijo, ki se soglasno sprejme:

Glavni zbor Narodne stranke nalaga glavnemu, odnosno izvrševalnemu odboru, naj nemudoma izvede organizacijo vseh narodnih nepolitičnih društev na slovenskem Štajerskem ter ustanovi »Zvezo narodnih društev na Štajerskem«.

Dne 28. jun. l. 1908 se je ob udeležbi okrog 10 delegatov vršil v Celju ustanovni občni zbor te Zveze narodnih društev na Štajerskem in Koroškem. Zbor je vodil predsednik pripravljalnega odbora g. Anton Pesek, takrat učitelj v Narapljah. Pristop k Zvezi je do takrat prijavilo 63 društev. Za predsednika je

bil izvoljen Anton Pesek, za podpredsednika urednik Janko Lesničar in koroški Slovenec J. Ravnik, za tajnika dr. Šandor Hrašovec in Pavel Flere, za blagajnika Alojzij Trstenjak, v odbor pa še: Andrej Oset, Florijan Goričnik iz Glinj na Koroškem, Rud. Vrabl (Vransko), dr. Dolar (Celje), Ivan Malus (Bizeljsko), Ivan Kramer (Trbovlje) in dr. Pivko (Maribor).

Do občnega zbora 11. julija l. 1909 je imela Zveza že 73 članic. Na tem občnem zboru je bil izvoljen pripravljalni odbor za ustanovitev Zveze slovenske napredne mladine (Andrej Oset, Fr. Ferlež itd.). Ta Zveza se je ustanovila že oktobra leta 1909, pod predstvom Andreja Oseta. Z mladeniškim ognjem se je lotila organiziranja slovenske mladine in jo usposabljala za nacionalno in kulturno delo. Do febr. 1910 je imela po celem slovenskem Štajerskem že 13 okrajnih podoborov. V prosvetnem delu je mladinska zveza bila krepka opora Zveze narodnih društev.

Z menjajočo se intenzivnostjo je Zveza narodnih društev vršila svoje delo do izbruha svetovne vojne. Velik razmah je zaznamovati zlasti še od občnega zbora dne 8. junija 1913 dalje, ko je imela še nad 100 članic in ko je postal njen predsednik sedaj že pokojni dr. Leo Brunčko, njen tajnik pa sedaj tudi že pokojni zadružni uradnik Anton Kunej. Na glavnem zboru Narodne stranke dne 5. oktobra 1913 je imel g. dr. Brunčko referat »O društvenem gibanju na Spod-

njem Štajerskem v letu 1913« in izhaja iz njegovega poročila, da je imela Zveza tačas 120 včlanjenih društev s 6000 organiziranimi člani. Zadnji predsednik pred izbruhom svetovne vojne l. 1914 je bil sedaj že istotako pokojni zadružni ravnatelj Janko Lesničar. Svetovna vojna je, kakor marsikateri drug idealno zasnovani pokret, zadušila tudi Zvezo narodnih društev.

Prva leta po vojni se prosvetni delavci na našem severu niso znašli. Šele 14. maja 1922 je prišlo do prvega zborovanja delegatov narodnih društev iz bivše slovenske Štajerske, ki so bila včlanjena v takrat že obstoječi ljubljanski Zvezi kulturnih društev, ustanovljeni za celo Slovenijo. Zborovanje se je vršilo v Mariboru, vodil ga je g. dr. Reisman. Na tem zboru je bil izvoljen pripravljalni odbor za samostojni odsek ljubljanske ZKD v Mariboru. V odboru so bili g. dr. Strmšek, Kežar, Voglar, dr. Reisman, dr. Boštjančič, dr. Snuderl, V. Spindler. Dne 25. junija 1922 je odbor razposlal na vsa društva v območju bivše slovenske Štajerske okrožnico, naj vstopijo v ZKD v Mariboru kot odsek ljubljanske ZKD. Vsa ta dela je vodil pokojni ravnatelj g. Voglar. Po njegovi smrti (???) je delo delj časa zaostalo, odbor se ni sestajal. Agende odbora je vodil iz tajništva Demokratske stranke takratni njen tajnik za ozemlje bivše slovenske Štajerske g. Vekoslav Spindler do leta 1925. Za 20. junija 1925 pa je končno, dogovorno z nekate-

Kateri jezik naj postane mednarodno občevalno sredstvo?

ZIVI JEZIK, UMETNI JEZIK ALI PASIGRAFIJA?

Vedno večje in vedno bolj zamotano prejetanje gospodarskega in kulturnega življenja postavlja vprašanje mednarodnega pomožnega jezika čedalje bolj v ospredje. Danes smo kljub nekdanjemu skepticizmu in posmehovanju prišli že tako daleč, da ni več dvoma o nujnosti mednarodnega občevalnega sredstva. Problem je samo še v tem, kateri jezik naj se kot splošno obvezen določi za ta namen.

Kandidatov za to čast je mnogo, vendar pa se lahko dajo razlikovati tri glavne skupine: živi jeziki, umetni jeziki in pasigrafije. Kateri izmed njih ima po svojih lastnostih največ upanja, da si osvoji mandat?

Pr eden začetno razmišljati o tem, je potrebno, da ugotovimo nekoliko načelnih zahtev, katerim naj ustreza mednarodni pomožni jezik. Te zahteve so se izluščile iz dolgotrajnih polemik in ob njih lahko merimo sposobnost jezikov in pasigrafij za mednarodno uporabo.

1. **Vsestranska uporabnost**, govorna in pisarna, in to v vseh strokah in panogah kulturnega življenja. Mednarodni pomožni jezik mora enako dobro služiti znanstvenikom, trgovcem, turistom, filmu, radiu in sploh vsem ljudem, ki kakorkoli prihajajo v stike z drugimi narodi. Neprikladnost za eno samo stroko mu že onemogoča kvalifikacijo splošne uporabnosti.

2. **Enostavnost in lahkota**. To načelo je posebno važno zaradi tega, ker je pomožni jezik namenjen vsemu človeštvu, vsem narodom in vsem slojem, a ne samo jezikovnim talentom. Kompliciranost in težkoba jezika se povprečen človek ne more naučiti toliko, da bi mu praktično koristil, razen tega pa bi bil tak jezik naravnost v nasprotju s svojim smotrom razbremenjevanja in osvobodjenja.

3. **Logičnost in preciznost**. Mednarodni jezik mora popolnoma določeno in nedvoumno obelježevati pojme in odnose, tako da je vsaka nesigurnost izključena. Vsaka reč in stvar, vsako dejanje in odnos ter kakovost mora imeti svoj točen in samo njej pripadajoči izraz. To zahtevo podpira dejstvo, da naj služijo pomožni jezik vsem narodom. Način mišljenja in sistem jezika je pa pri narodih različen in če bi bil tak jezik (namreč pomožni) poln figur, homonimov in sinonimov, bi neizogibno nastal kaos in nerazumevanje. Kdor se uči kakšnega tujega živega, visoko razvitega jezika, kmalu opazi, kako težko je prodreti v njegovo bistvo, kako težko ga tuje rabi v njegovem pravem duhu in smislu, in to prav zaradi njegove indirektnosti in bogastva glede figur. Kulturni jeziki čisto ne izražajo misli preprosto z izrazi, ki jim pripadajo po slovarju, ampak z drugimi besedami, nekako tako, kakor n. pr. slikar izraža videz zelene barve s kombinacijo drugih, nezelenih barv. Preprostost in enostavnost pomenita likrativni tudi logičnost, in to je najboljše jamstvo za pravilno razumevanje.

4. **Neutrlnost**. V dobi nacionalizma, ko vsak narod ljubosumno varuje svojo samobitnost in hoče razviti svojo individualnost, je težko verjetno, da bi mogel predreti jezik, ki bi prinašal močan tuji vpliv na razvoj domače kulture. Mednarodni pomožni jezik mora biti glede nacionalnosti docela nepristranski, nikjer glede tega ne sme vzbujati nezaupanja in ne sme izpodrivati domačega jezika.

5. **Blagostanost**. Ni vseeno, ali je jezik prijeten za uho ali ni. Estetični čut igra tudi

pri učenju jezikov precejšnjo vlogo in melodičnost pomaga marsikdaj preko težav. Jezik, poln trdih, stisnjenih in sikajočih soglasnikov ali brez zvonečih in čistih vokalov odbija, pa če je sicer še tako praktičen.

V luči navedenih zahtev si torej ogledimo posamezne kandidate za mednarodni pomožni jezik: kateri se najbolj približuje idealu?

Med najstarejše spadajo razne pasigrafije. To niso jeziki v pravem smislu besede, marveč grafični znaki za mednarodno sporazumevanje. Posamezni pojmi in odnosi imajo svoje znake, ki niso vezani na pisarni in glasovni izraz nacionalnih jezikov, ampak služijo samo miselnemu sporazumevanju. Spominjajo na staro slikovno, oziroma ideografsko pisavo Egiptčanov in Kitajcev.

Od zahtevanih lastnosti pripada pasigrafijam samo vrhina nevtalnosti. O vsestranski uporabnosti niti ne more biti govora, ker je ustno sporazumevanje tu sploh izključeno. Tudi z enostavnostjo in lahkoto se ne morejo ponajati, ker bi morala imeti popolna pasigrafija toliko znakov, da bi se lahko izražale misli z ozirom na vsa vprašanja kulturnega življenja. Za vsakdanjo potrebo bi se morali naučiti torej nekaj tisoč znakov, za temeljito znanje pa še mnogo več, kar pomeni težjo spominjsko obremenitev kakor učenje živih jezikov. Jasno je torej, da pasigrafije nimajo sposobnosti za mednarodno občevalno sredstvo in spadajo samo še v zgodovinski muzej, ki naj kaže preteklost dela za mednarodno zblizevanje.

Mnogo resnejše so kandidate živi jeziki. Od teh je menda na prvem mestu angleščina, ki je danes najbolj razširjena po svetu. Po najnovejših statistikalnih govorih angleščino okrog 220 milijonov ljudi. Za njo bi prišla v poštev francoščina kot mednarodni diplomatski jezik. Največje število ljudi govori sicer kitajščino, ali ta je zaradi svoje kompliciranosti in oddaljenosti od zapadnega kulturnega sveta nemogoča.

Recimo torej, da se uvede kot obvezen mednarodni jezik angleščina, katera se med živimi jeziki najbolj približuje. Lastnost vsestranske uporabnosti ji kot visoko razvitemu kulturnemu jeziku vsekakor pripada. Glede enostavnosti in nedvoumnosti pa ima seveda isti nedostatek, kakor vsi ostali živi jeziki. Tudi z lahkoto se ne more posebno pohvaliti, saj se je pri angleščini treba učiti prav za prav dveh jezikov: ustnega in pismenega, ker je pravopis zelo težek. Kar pa tiče blagostanosti, ima gotovo večina ostalih jezikov več izgledov na uspeh. Najtežja ovira pa je dejstvo, da angleščina kot nacionalni jezik ni nevtralna. Z uvedbo angleščine bi se začela tudi kulturna in gospodarska in morda še bolj ojačala že itak občutna politična hegemonija Angležev. Ko'ko lažji in močnejši bi bil položaj narodov, ki im je angleščina materni jezik, v primeri z ostalimi narodi, ki bi se morali tega jezika šele naučiti. Neangleži bi v razgovorih in debatah težko tekmovali z Angleži, ker je le malo ljudi, ki bi tu jezik obvladovali tako dobro, kakor materni jezik. Še nekaj. Angleška literatura bi preplavila svetovni trg in izpodrinila knjige drugih jezikov. Kaj bi k temu rekli n. pr. Francozi in Nemci, ki jim je knjižna industrija eden izmed najvažnejših faktorjev izvozne trgovine? Ne da se zamisliti, da bi veliki narodi sploh kdaj pristali na tako silovito ojačanje angleške pozicije v svetu.

Julija 1925 je velikemu županu predložil pravila za ZKD v Mariboru. Radi dogovora o podrobnih formalnostih glede prenosa društev iz ljubljanske v mariborsko ZKD, glede bodočega sodelovanja obeh sestrskih organizacij itd., se je dne 19. septembra 1925 vršila v Ljubljani skupna seja odbora ljubljanske ZKD in mariborskega pripravljalnega odbora. Na seji je bil navzoč tudi sedaj že pokojni minister g. dr. Žerjav. V svojem nagovoru je pozdravil ustanovitev ZKD v Mariboru, opozarjajoč obenem na odgovornost, ki jo ta nova organizacija prevzame pred narodom. Priporočal je obenem potrebno medsebojno podpiranje obeh Zvez.

Na tej seji je bil soglasno sprejet in v zapisniku zabeležen sledeči dogovor:

1. Obe Zvezi sta samostojni organizaciji. Njihovo delovanje teče paralelno.

2. Društva na ozemlju ljubljanske oblasti spadajo pod ljubljansko, ona iz mariborske oblasti pod mariborsko ZKD.

3. Ustanovniki iz mariborske oblasti preidejo avtomatično brez doplačila v ZKD v Mariboru. Ali imajo kaj doplačati, bo sklepal občni zbor dne 4. oktobra 1925 v Mariboru.

4. Članarino določa vsakokratni občni zbor ter je lahko v Mariboru druga ko v Ljubljani. Blagajno vodi vsaka ZKD zase.

5. Članice mariborske ZKD uživajo pri ljubljanski ZKD iste pravice, kakor njene članice in obratno. Obe organiza-

Kar velja za angleščino, velja seveda tudi za vse druge žive jezike. Uvedba nacionalnega jezika za obvezen mednarodni jezik bi bila izvedljiva samo v primeru, da en narod podjarmi vse ali vsaj veliko večino drugih in jim svoj jezik kratkomalo vsili. To pa postaja vedno manj verjetno.

V poglavje o živih jezikih spada tudi vprašanje o poenostavljenih jezikih, kakor je n. pr. angluk, to je poenostavljena angleščina. Tudi tak jezik bi naletel na podoben odpor, saj bi kljub poenostavljenosti dal premoč sistem narodu, kateri uporablja njegov original kot materinščino. In končno ni izključeno, da bi se angliku uprli prav Angleži, ki so znani konservativci, in ne bi dovolili, da se popači njihov jezik. Ako pa že te ovire ne bi bilo, bi z enako pravico poenostavili svoj jezik Francozi, Nemci, Španci, Rusi itd. in ga priporočili kot mednarodno občevalno sredstvo.

Preostajajo torej še umetni jeziki. Nekateri so popolnoma umetno sestavljeni in nimajo nič skupnega s slovarji in slovniciami živih jezikov (u. pr. volapük), a drugi so sestavljeni na osnovi indogermanskih jezikov (n. pr. esperanto in njegov epigon ido). Od vseh teh se drži in širi le esperanto, in to že čez 40 let. Vsi ostali so se kmalu po svojem rojstvu in po kratki slavi drug za drugim umaknili v ozadje.

Od vseh jezikov se je idealu mednarodnega pomožnega jezika najbolj približal esperanto. S popolnostjo se seveda tudi esperanto ne more hvaliti, kakor ni nobeno človeško delo popolno. Vendar pa je na mnogih mednarodnih kongresih, v mednarodni ko-

respondenci in v književnosti dokazal vsestransko uporabnost. Njegova slovnica je zelo lahka in brez izjem, slovar vsebuje vse besede, ki so se že doslej uveljavile kot mednarodne in kljub enostavnosti se dajo v esperantu izraziti misli do najfinije natančnosti. Glede enostavnosti in lahkote je sicer hudo pretiravanje, ako kdo trdi, da bi se dal naučiti v 14 dneh, prav tako neresna je pa tudi trditev, da za pripadnike nearijskih plemen angleščina ni nič težja od esperanta. Njegove nevtalnosti ni treba šele dokazovati, kajti ta pripada vsem umetnim jezikom. Tudi glede blagostanosti se esperantu ne da nič očitati. Saj glede melodičnosti ne zaostaja prav nič za italijanščino, posebno če si toliko napredujeval, da ne uporabljaš v vsakem stavku pomožnega glagola.

Na podlagi teh objektivnih trditev lahko trdimo, da je dandanes esperanto najresnejši kandidat za mednarodni pomožni jezik in da si je težko zamisliti drugega, ki bi bolj ustrezal zahtevam idealnega pomožnega jezika. Vendar pa niti današnji esperantisti, niti sam izumitelj esperanta Zamenhof, ako bi še živel, ne bi nasprotoval uvedbi kakšnega drugega jezika, če bi v resnici nadkriljeval esperanto. Gre namreč le za stvar in pri tem tako važnem vprašanju ništa na mestu niti sentimentalnost niti koristljubje. Razumljivo je sicer, da bi marsikateri, ki se je že naučil kakšnega svetovnega, živega jezika, rad uveljavil in izkoriščal ta jezik kot svetovni pomožni jezik. Toda splošna korist in ideja resničnega zblizevanja narodov morata stati visoko nad interesi poedincev in posameznih plemen.

F. H.

Kulturne vesti

Kronika slovenskih mest

PRVA ŠTEVILKA NOVEGA DRUGEGA LETNIKA.

»Kronika slovenskih mest«, ki jo je pričela izdajati lani najprej samo ljubljanska mestna občina kot svoje glasilo, je stopila letos v svoje drugo leto v novi opremi, sicer pa še vedno vsebinsko tako bogata in zanimiva razkošna, kakor je bila prvo leto. Številka za prvo četrtletje je izšla te dni na sto straneh velikega formata z več stranmi dodatka, na katerem so poleg oglasov objavljeni tudi prispevki: J. C. Oblaka »Mirje« (Mladostni spomini), R. Peterlina-Petruške »V stari cukrarni« (Spomini na življenje ljubljanskega literarnega proletariata), Ivana Robide »Spomini na Suhi bazar leta 1915—16«, »K stoletnici Josipa Stritarja« itd.

»Kronika« prinaša uvodoma članek »Dr. Dinko Puc, ban dravske banovine«, potem članek »Dr. Vladimir Ravnihar, novi predsednik ljubljanske občine«, nato pa slede razne razprave, članki in poročila. Univerzitetni profesor inž. M. Fabiani objavlja razpravo »Ljubljana« (Slika mesta in moji vtisi iz leta 1934), France Stelé »Kako oživiti staro Ljubljano?«, dr. I. Rakovec »Potres v luči geologije«, dr. J. Mal »Ljubljana in volitve za frankfurtski državni zbor«, dr. Metod Dolenc »Ljubljanska rokopišna zbirka pravnih obrazcev in predpisov

izza tridesetletne vojne«, Leopold Stanek »Potres v Ljubljani l. 1895«, inž. arh. Gustav Ogrin »Ljubljana pred in po potresu«, dr. Stanko Škerlj »Italijanske predstave v Ljubljani po zgraditvi stanovskega gledališča l. 1765«, Franjo Kramberger »Mariborska statistika«, Janko Jarc »Ob petstoletnici Novega mesta leta 1865« (Prispevki k zgodovini narodnega preporoda na Dolenjskem), J. Orožen »Celjsko muzejsko vprašanje v preteklosti in sedanjosti«, dr. L. Novak »Kopališče na Mariborskem otoku«, Lojze Pipp »Razvoj števila prebivalstva Ljubljane in bivše vojvodine Kranjske«, dr. J. Rus »Ivan Vrhovnik«, I. Vrhovnik »Ljubljana, vodi bela!«, mestni arhivar »Naša kronika«, »Mariborska kronika« (od l. X. do 31. XII. 1934), I. Vrhovnik »Nekaj pozabljenih ljubljanskih svetišč« in »Zabjak v 18. stol. ali hudič v Angelskem gradu«, »Stoletnica trdke Fr. Ks. Souvan, vzgled slovenske vztrajnosti in Splošni pregled.

Tudi letošnja prva številka »Kronike« je bogato ilustrirana in opremljena tudi s celostranskimi slikami. Najprej je celostranska slika župana dr. Ravniharja, potem pa slede razni načrti Ljubljane, ilustracije k razpravi o potresih, fotografije potresne Ljubljane, arheološke in arhitektonske slike iz Celja, slike z Mariborskega otoka, načrti za preureditev Ljubljane, v kroniki pa slike raznih pokojnikov in sodobnikov, med njimi celostranska slika bivšega ljubljanskega župana dr. Periča, slike Viktorja Grčarja, ministra Pucija, bana dr. Puca, dr. Valjavca, Avgusta Sedlarja, Hinka Nučiča, Milana Skrbinskega itd. Številka je tako izredno bogata, pestra in zanimiva.

France Bevk: »Huda ura«. Kot 74. zvezek Mohorjeve knjižnice v Celju je izšla te dni Bevkova 176 strani obsega joča povest »Huda ura«. Je to povest, oziroma novela, ki opisuje iste elementarne kmečke strasti, kakor vse dosedanje Bevkove kmečke povesti in romani, ki govori prav o tistih stalnih, nespremenljivih, pračloveških strasteh, ki se očitujejo v vsakem človeku in imajo svoj sedež najgloblje v njem. Bevkove povesti vrtajo vedno v problem: odkod demonski pohlep kmeta po zemlji in po imetju. Tudi na dnu te novele se gibljejo in bore iste strasti. Stari Slivar baranta z Ivancem za njegovo hčer, ki naj jo da sinu Pavlu. Okoli dekleta se pa bore trije fantje. Nastane tragičen konflikt, v katerem pade Slivarjev Pavle. Tako je stari Slivar kaznovan v svojem sinu, ki tako drago plača očetovo pohlepno. Pisatelj je tej zgodbi dodal v knjižni izdaji še novo končno poglavje, v katerem je dopolnil in zaključil usode svojih ljudi. Vse osebe v noveli so plastične in izdelane v svojih najbolj karakternih potezah, enaka pa je tudi pokrajina, ki tvo-

ritni uglednimi narodnjaki sklical svoječasni pripravljalni odbor in še nekatere novodošle narodne ljudi k sebi, na kateri bi se naj vprašanje prosvetnega dela na naši severni meji končno spravilo z mrtve točke. Seje so se udeležili gg. dr. Strmšek, Malenšek, Robnik, Kejžar, Dominkuš, Skala in Spindler.

Slednji je poročal, da se je prosvetno-organizatorično delo pač doslej vodilo iz strankinega tajništva, vendar je pa silno naraslo, a naša meja zahteva osobito paznjo. Delo presega moči enega človeka, ZKD v Ljubljani pa ne more imeti meje tako v evidenci, kakor bi trebalo. Zato treba oživiti ustanovitev samostojnega odseka, obenem pa stopiti z Ljubljano v stike, da se z njo razčisti vprašanje ustanovitve samostojne ZKD za mariborsko oblast. Sestavil se je nov pripravljalni odbor pod predsedstvom g. dr. Strmška. Tajnik je bil g. Skala, blaginik g. Malenšek, referent za predavanja g. Robnik, za prireditve Kejžar, knjižničar Dominkuš, člana dr. Boštjančič in Spindler. Ta odbor je v šestih sejah (26. junija, 10. julija, 20. julija, 26. avgusta, 11. septembra, 18. septembra) obpravnaval ves kompleks vprašanj in razgovorjal z Ljubljano. Prišel je do zaključka, da je v interesu stvari ustanovitev samostojne ZKD za mariborsko oblast. Vodstvo ljubljanske ZKD je na to tudi pristalo. Tako je odbor lahko določil 4. oktober 1925 kot dan za ustanovitev samostojne ZKD v Mariboru. Dne 15.

Alphonse Daudet:

GREH ŽENE

ROMAN

65

Ko je odšla, se je oglašila za trenutek še pri predstojnici, da bi mogla reči Richardu, da jo je obiskala in raztolmačiti mu tako svoj obisk v sirotišnici. Sestri Martini, ki je ob postelji dremajoče stare predstojnice pregledovala račune stavbenika, je zašepetala: »Pustim vam torej Lydijo za nekaj dni, a prišla jo bom večkrat obiskat.« Ko je stopala v kočijo, je pa dejala na glas: »Domov... Uboga mati de Bouronova je zelo slaba, zelo slaba.«

Kočijaž, zaradi katerega je tako glasno govorila, se je s svojega visokega sedenja prezirljivo nasmehnil tem besedam. Vedel je, kaj pomenijo. Zjutraj mu je bil namreč pri vrtnarici pripovedoval neki nameščenec z železniške postaje, da je izstopila gospa Féniganova z neko mlađo, zelo slabotno gospo, ki jo je potem pustila v samostanu v Soisyju. In med tem ko so vsi v gradu vedeli, da je žena tam, tega edini Richard ni vedel. Pa saj tako je navadno v vsaki hiši z večjim številom ljudi.

XII.

Ko se je gospa Féniganova vrnila v

Uzelles, jo je zelo presenetilo, da se ji ni bilo treba prav nič braniti pred ljubzensko naglico in nestrpnostjo svojega sina. Bil je molčeč in slabe volje; vendar je bil nežen do svoje matere, kateri je zopet postal njen Richard in je dolgo bedel, kakor prej, poleg nje ter igral z njo šah. Med igro sta se njuni čeli skoraj dotikali, a kakšen prepad je bil med njunimi mislimi! »Kaj se mu je zgodilo?« je mislila mati. »Te poteze pod očmi, to mršenje, trepetanje nosnic in potem njegovo neprestano brundanje... To bo gotovo kak napad, gotovo je kak napad... ali pa bo dolgo trajalo?« Richard pa je spet govoril samemu sebi: »Prav je storila, da je ni pripeljala; moja rana je še preveč odprta, treba je počakati še nekaj dni. Samo da se pred menoj izgovori Charleyevo ime, pa sem že jezen. Ko bi bila moja uboga prijateljica tu, bi jo kljub njeni bolezni mučil brez usmiljenja.«

Ko se je naposled po enem tednu ta njegov duševni vihar pomiril, je dejal materi, ki ga je ves čas obveščala o Lydiji, kakor da bi zares bila v Quiberonu:

»Sedaj sem trden... Pojdiva jo iskat, hočeš?«

Gospa Féniganova se je nasmehnila: »Ni nama treba hoditi daleč...«

»Zakaj?«

»S kočijo samo pol ure...«

»Od tu do Quiberona — pol ure? Ne razumem.«

»Saj Lydija je že od moje vrnitve v sirotišnici... Ne — nikar se ne razburjaj, ti veliki moj otrok... Popoldne pripravimo voz in zvečer pripelješ potem svojo ženo v paviljon. Je tako? Si zadovoljen?«

Katere besede, kateri vztriki naj izrazijo nemirno veselje Richarda Fénigana, ko je sedel poleg svoje matere v kočiji, ki je med Seince in gozdom drčala proti Soisyju? Bil je lep, hladen, vetroven in solničen dan; naokrog je ležal sneg. Richardova prsa so se širila od spominov na podobne popoldneve, ki jih je preživljal v govorilnici z onimi svetlimi rezbarijami na stenah, ko je tisto zimo dvoril Lydiji. Kakor nekoč, tako je tudi sedaj sijalo solnce na sneg, ki ga je razmetaval veter in dvigal svetle kristale; kakor nekoč, tako tudi sedaj ni bilo besed za njegovo opojnost in iz pesmi, ki je brnela po vseh žilicah njegovega bitja, se ni razodevalo in slišalo nič drugega kakor bitje srca, ki je udarjalo takt njegovemu tihemu nemiru. In kakor tisto

tiho noč pred desetimi leti, ga je skušala njegova mati na isti cesti in v istem belem snežnem kraju pomiriti in mu je govorila: »Naročila sem, da pripravijo paviljon; večerjala bosta v delavnici; menim, da je za prvi večer tako najbolje. Pozneje homo pa živeli skupno življenje, ker Lydija je sama tako hotela. V tem otroku je toliko nežne dobrote! Fine, plemenite dobrote! Še sama pričujem sedaj verjeti, kakor sestra Martha, da je v njej resnična krvna plemenitost; rojena je morala biti v visoki rodbini... Ah, glej, prispela sva!«

Kočija se je brez hrupa ustavila na mehkelem snegu pred velikim stopniščem, kjer ju je pričakovala sestra Martha.

»Glejte, gospod Richard nas pomlajuje za deset let,« je dejala Irka s svojimi živahnimi kretnjami in besedami. »Se še spominjate, kako sem vas nekoč vodila v govorilnico? Tokrat boste sami našli našo drago hčerko v njeni sobi. Vaša mati in jaz obiščeva najprej mater de Bouronovo, potem pa prideva takoj k vama.«

Ko je ostal Richard sam na hodniku, je nekaj časa okleval. Razburjenje je zvezalo vse njegove hibe. Še preden je potrkal, se je oglasilo iz sobe, kamor ga je gotovo bilo slišati: »Vstojte!« Bil je to sladki, mili, že dolgo neslišani glas.

(Se bo nadaljevalo)

ri organski del teh ljudi, ki doživljajo v svojih dušah prav tako hudo uro kot pokrajina. Novela »Huda ura« se zaradi svoje zgoščenosti, napolnjene napetosti ter dodelanega stila uvršča med najboljša Bevkove stvari, kar jih je napisal iz kmečkega okolja.

Prof. P. Holecček: »Izbor nemškega beriva za šolo in dom«. Družba sv. Mohorja v Celju, ki si je nadela nalogo pomagati našim dijakom pri studiju nemščine, je izdala sedaj prvi zvezek »Izbor«, ki vsebuje po načelu variatio delectat 29 kraških beril najrazličnejše vsebine v gotici in latinici. Vmes so pravilice, pripovedke, nekaj zanimivih spisov iz živalstva, potem zemljepisni in zgodovinski sestavki, troje zabavnih anekdot, nekaj poglavij iz higijene, nazadnje ginljiva novela iz novejšega slovstva in mično poglavje iz modernega romana za mladino. Vsakemu berilu sledi niz vprašanj, nanašajočih se na vsebino in

najvažnejše nove izraze. Po teh vprašanjih dijak lahko kar sam ponovi prečitano snov in si jo bolje vtisne v spomin. Ta »Izbor« bo zares zelo dobro služil vsem našim dijakom, pa tudi drugim, ki se uče nemščine. Založnica obljublja še nadaljnje zvezke.

Češkoslovaško-jugoslovanska revija. Letošnja 3. številka petega letnika objavlja sledeče prispevke: dr. F. Wollman: V homerskem Zagorju starega Gijalskega; dr. J. Wolf: Program jugoslovanskih svečanosti v Plzinju v l. 1848—49; dr. J. A. Valsik: Češkoslovaški prirodoslovci na Durmitorju; dr. Miroslov Koutsky: dr. P. Zenkl, častni občan Beograda; Važni gospodarski izsledki v letu 1934 in Gospodarski program in volitve v Jugoslaviji. Slede poročila o delovanju Jugoslovansko-češkoslovaških lig, zaključuje pa zvezek pregled literature, znanosti in umetnosti ter turistik.

Boj medicinske znanosti za zdravo potomstvo

PRAKSA D' KEGA ZAKONA O STERILIZACIJI IN KASTRACIJI.

Znani danski učenjak in profesor na kopenhavenski univerzi dr. Sand je tedni objavil poročilo o delovanju danskega zakona o sterilizaciji in kastraciji v praksi. Znano je, da je bila danska država prva, ki je uvedla tak zakon že pred šestimi leti. Njej je sledila Nemčija, Nemčiji Norveška in Švedska, dočim je tudi na Finskem zakonski osnutek že izdelan in pripravljen.

Profesor Sand naglašja, da je zakon o sterilizaciji in kastraciji prava dobrota za narod. Vsak pacient, ki je prestal operacijo na temelju zakona o sterilizaciji in kastraciji, je leto dni po operaciji pod stalnim nadzorstvom zdravnikov, ki ga v določenem času in v določenih dobah s pomočjo najmodernejših aparatov in po najnovejših metodah temeljito preiščejo. V prvih šestih letih, odkar je zakon v veljavi, je bilo na moških izvršenih nešteto sterilizacij in kastracij, na ženskah pa samo sterilizacij. Danski zdravniki so imeli tako dovolj prilike proučevati omenjeni zakon v praksi. Na podlagi dosedanjih izkustev pa se bodo v zakonu izvršile nekatere spremembe. Tudi je učenjak dr. Sand omenil, da je praksa pokazala, da po operacijah niso nastale škodljive posledice, kakor so to mnogi pričakovali. Po njegovem mnenju se bodo take posledice pokazale šele po desetih ali dvajsetih letih.

Posebna pažnja se posveča zlasti kastraciji. Preden se ta operacija izvrši, pregledajo pacienta številni zdravniki in šele, če se zedinijo v svojem mnenju, tedaj pride pacient pod nož. Kar se pa tiče duševnih posledic, je treba posvetiti posebno pažnjo dejstvu, da pridejo za

operacijo v poštev v prvi vrsti psiho-pati. Popolnoma izključena pa je napram današnjim izkustvom sumnja, da prinaša operacija pacientu poboljšanje zdravja, da mu prežene strah in muke, da ne bi ponovno storil kakšno seksualno dejanje ali zločin. V tem pogledu je sterilizacijska operacija sama po sebi izredno in gotovo sredstvo za olajšanje. Operacija prežene pacientu neprestani strah, osvobodí ga duševne in telesne razdraženosti in zelo blago vpliva na občutke in spolni nagon.

Dr. Sand tudi meni, da se bo zakon o sterilizaciji in kastraciji razširil. Nastalo je namreč vprašanje, ali ne bi bilo koristno, če bi omenjeni zakon mogel zadeti tudi kronične alkoholike in takozvane normalne zločince ter osebe s podedovanimi živčnimi boleznimi. V vseh primerih bi bila nujno potrebna sterilizacija zaradi ohranjanja naroda, njegovega zdravstvenega stanja in zdravja narodovega potomstva. S tem v zvezi pa je nastalo tudi vprašanje o prisilni kastraciji. Po dosedanjem zakonu se sme kastracija izvršiti samo, če na to pristane pacient. V primerih pa, ko ima oblast opravka z zakrknjenimi zločinci, s kroničnimi pijanci in s slaboumnimi, bo tudi Danska v kratkem v interesu narodnega zdravja in potomstva izvedla zakon o prisilni kastraciji.

V KATERA DREVEŠA UDARJA STRELA?

Kmalu bo za nami pomlad in nastopilo bo poletje s hudimi nevihtami, grozomom, bliskom in strelami. Moč strele je

grozna. Precej truda so učenjaki posvetili temu elementarnemu pojavu. Nihče ne dvomi o tem, da udari strela pogosteje v visoka drevesa, kakor v zemljo. Že dolgo pa vemo iz izkušenj, da strela ne udarja v vsa drevesa enako pogosto. Ljudstvo je prepričano, da udari strela najraje v hrast. Zato pa spoštujejo to drevo tako zelo nekateri narodi v Evropi. Koliko je resnice na tem, da strela ne udarja v vsa drevesa enako rada, pa bo dožgal neki angleški botanični zavod, ki bo v kratkem končal svoje delo, katero je trajalo tri leta. Angleški listi poročajo o glavnih rezultatih prizadevanja omenjenega botaničnega zavoda. Vse kaže, da so res drevesa, v katere strela rada udari, v druga pa sploh ne. Izmed vseh dreves je vsaj v Angliji hrast najbolj izpostavljen strelu. Hrastu slede jagnjedi, borovci, vrbe in jeseni. Pač pa ni našel zavod nobene bukke, breze ali češnje, ki bi jo bila strela samo oplazila. Zato svetuje ljudem, naj se ob nevihtah zatekajo pod tako drevje, ki ga strela ne mara.

ČLOVEŠKI ŽELODEC.

Vprašanje, koliko more človek naenkrat pojesti, je bilo končno rešeno v dvo-boju dveh požeruhov, in sicer med plavalnim mojstrom Kelamanom in Murayem. Stavila sta in oba pospravila neverjetne množine jestvin. Muray je pojedel krožnik juhe, pečeno kokoš, veliko ribo, poldrugi funt pečenke, velik krožnik praženega krompirja, sveženj redkvic, 4 porcije sladoleda, velik kolač, krajec kruha, nekaj kislih kumar, krožnik jabolk, potem pa popil 2 steklenici piva, vrč mleka in vrč vode. Končno je bil sit in v dobro so mu zapisali 251 točk. Njegov nasprotnik Kelaman pa je dosegel 276 točk, ker je pojedel in popil toliko kakor Muray, mimo tega pa še 7 krajcev kruha, krožnik pečenec ter dva obložena kruha in je povrh popil še skodelico kave. Žal pa se požeruha po tekmi

nista tehtala in tako niso mogli njunega rekorda v jedi izraziti tudi v kilogramih.

V šoli.

Učitelj: »Janezek, ti si pa nalogo »Naš pes« popolnoma prepisal od svojega brata.«

Mihec: »Ko pa sva opisala oba istega psa.«

Sokolstvo

BRATJE IN SESTRE! Jutri priredi Sokolsko društvo Maribor Matca in Sokolsko društvo Maribor III. veliko Sokolsko tombolo, čisti dobiček gre v korist Sokolskega doma. Propagirajte danes in jutri za Sokolsko tombolo. Nihče naj ne bo brez tombolske karte. Bratje in sestre, na delo! Zdravo!

SOKOLSKO DRUŠTVO MARIBOR MATICA. Jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer v gornji mali dvorani družabni večer. Pridite vsi! Vabljeni bratje in sestre ostalih društev. Nasvidenje.

Sokolsko društvo Tezno poziva vse svoje članstvo na poslovilni večer, ki ga priredi društvo odhajajoči sestri načelnici Dragi Roškarjevi danes zvečer ob 20. uri v gostilni brata Pulka na Tez-nem. Sestre in bratje, sokolsko bratstvo nam nalaga dolžnost, da se zberemo ob slovesu korporativno okrog tiste, ki je od prvega početka najvestneje in najpožrtvovalneje delovalo v procvit društva in žela najlepše uspehe. Na svidenje! Zdravo!

Mala Nedelja

Lukačičev shod. Po mnogih uspelih shodih je priredil naš domačin g. Lukačič Avgust volilni shod tudi pri nas. Dne 26. tm. ob 8. uri zvečer je bil poln Sokolski dom volilcev Kandidatura našega rojaka je bila po njegovem 1½urnem govoru soglasno odobrena. Vsak zaveden Malo-nedelčan bo volil domačina g. Avgusta Lukačiča.

Mali oglasi

Razno

RESTAVRACIJA »GAMBRI-NOVA DVORANA«.

Najlepši vrt v Mariboru. — Abonent se sprejme na najboljšo domačo hrano po najnižji ceni. Hrana se dostavlja tudi na dom. Posebna hrana tudi za diabetike. 1797

ALI VEŠ?

da dobiš moške topance s petami za Din 28.—, ženske s petami Din 16.—. Blago prvovrstno in to samo pri Lovcu, Glavni trg 4, dvorišče. 1812

MUŠKATNI SILVANEČ

z kovaških goric (Schmitzberger). Ribizlovo vino čez ulica od 1 naprej 12 Din. Ocvrti kozliček porc. Din 7. Dobro kosilo Din 6 in 8, prvovrstne domače klobase, kakor sploh različna topla in mrzla jedila po zelo zmernih cenah. Lepo urejen vrt, kegljišče, bilard, A. Senica, Tattenbachova ul. 1771

LJUBITELJI DOLENJSKE KAPLJICE!

Pristno dolensko črnino in najboljši Prošek dobite v Automatskem bujetu. 1430

POZOR!

Razen drugih jedil nudim sledeče specialitete: Dvekrat na teden morske ribe, bržolice, raznjice, čevapčice, vse sveže in pečeno na rešetki po zmernih cenah. Točim pristna dalmatinska vina kakor: črno po Din 8.—, Opolo in belo po Din 10.—, Debrošajersko vino po Din 12.—, Gostilna »Rotovž« A. Vicel, Maribor, Rotovski trg 8. 1416

JOS TICHY IN DRUG

Konces. elektrotehnično podjetje, Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 27—56, izpeljuje elektromotorske stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestenecv, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

Kodak kamera, 75⁵ ki stane samo Din

Naposled je le prišel čas, ko si bo lahko vsak nabavil foto-grafično kamero. Sedaj si lahko tudi Vi privoščite vse veselje, ki ga drugi že uživajo pri fotografiranju.

Kodak Baby-Brownie

kamera je tako enostavna pri uporabi, da bi tudi otrok posnemal z njo dobre slike. Zahtevajte od najbližjega foto-trgovca, da Vam pokaže Kodak Baby-Brownie kamere. Format slike je zelo lep, velikost pa 4×6,5 cm. Uporabljajte vedno Kodak ali Pathe filme, s katerimi boste dosegli dobre posnetke.

PLISE, STROJNI AZUR
atelje za perilo Rupnik, Slo-
venska 15. 1817

TAKOJ DOBITE DENAR,
če prodate obnošeno obleko,
čevlje itd. v Grajski starinar-
ni. Plača najboljši! 1669

AVTOPREVOZ.
Prevzamem za prevoz razno-
vrstne predmete po nizkih ce-
nah. Informacije daje gostilna
»Pri zlatem levu« na Koroski
cesti, ter Josip Krasovec, pismo-
meno ali telefonično na pošto
Cirkovce. 1818

Lokal

TRI GARAZE
s prostori pripravnimi za de-
lavnico ali skladišča v cen-
tru mesta takoj oddam. Vpra-
šati v kinu »Union«. 1836

V najem

GOSTILNO
v sredini Maribora oddam v
najem s odkupom inventarja.
Vzamem tudi hranilne knjižice.
Naslov v upravi »Večernika«. 1844

Posest

ZIDANA DRUŽINSKA HIŠA
z vrtom za Din 17.000.— na
prodaj. Lembach Kocjan, Jez-
darska ul. 5. 1811

VILA.

15 minut od mariborskega
Gavnega trga, štiri sobe, dve
kuhinji in klet, z 1200 m² zem-
lje, zelo poceni naprodaj. Vza-
mem tudi hranilne knjižice. —
Schick, Tržaška cesta 20-I,
levo. 1840

STAVBENE PROSTORE
v najlepši solnčni legi v Stu-
denci poceni naprodaj. Vza-
mem tudi hranilne knjižice.
Schick, Tržaška cesta 20-I,
levo. 1841

POSESTVO
pri Mariboru, 4½ orolov zem-
ljišča. Cena Din 30.000. Ma-
rija Brus, Maribor, Mlinska
ul. 9, dvorišče. 1819

POSESTVA
do 15 orolov okoli Maribora
od 70.000, družinske hiše od
Din 20.000 naprej. V Maribo-
ru: Sedemdružinsko hišo
165.000. Gostilno 210.000. Pe-
karijo 150.000. Vilo prodaja
Posredovalnica Maribor, Slo-
venska ul. 26. 1843

Prodaj

OTROŠKI VOZIČEK
modern, skoraj nov, na pro-
daj. Naslov v upravi lista. 1799

PARNI STOJEČ
kotel z 8 m² ogrevalne po-
vršine, motor na bencin,
»Wertheim« blagajno s pan-
cer ploščo, avtomatično vod-
no črpalko z 8000 l. tnege
dela, enovprežni voz, vrče za
mleko v različni velikosti
proda po nizki ceni Adolf
Bernhard, Maribor, Aleksan-
drova 51. 1770

POHIŠTVO
lastnega izdelka dobavlja po
skrajno zmernih cenah Zalo-
ga pohištva združenih mizar-
jev, Vetrinjska ulica 22, na-
sproti trdnice V. Weigl. 9-t.

KOVČEKI
damske torbice, aktovke, na-
hrbntniki, nogometne žoge pri-
znano najceneje pri Šterba-lu,
Meljska c. 2. 1809

POHIŠTVO ZA SPALNICO
in kuhinjo poceni na prodaj.
Ogleda se v Nova vas, Bol-
fenkova 8. 1807

LEŽALNE STOLE
otomane, madrace, kakor vse
tapetniške izdelke naročite
pri Šterba-lu, Meljska cesta 2.
1808

PRIMA VINA
od Din 8.— naprej samo go-
stilna Rojko. 1813

PIANINO.
skoraj nov, spalnica, jedilnica
na prodaj. Ogleda se v pone-
deliek, Ruška c. 3. 1825

»LINZERSKI«
in enovprežni voz poceni na-
prodaj. Schick, Tržaška cesta
20-I, levo. 1842

Kupim

KNJIZICE
Spodnještajerske ali Mestne
mariborske kupim do Din
20.000.— po dogovoru. Ponud-
be na upravo »Večernika«
pod šifro »Posestvo jamče«. 1831

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO
oddam. Cvetlična ul. 21. 1792

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam v novi hiši. Vodnikova
ul. 11, Tezno, pri »Kovini«. 1791

OPREMLJENO SOBO
solično, s posebnim vhomom
iz stopnic takoj oddam. Jože
Vošnjakova 19-I, vrata 3. 1790

LEPO OPREMLJENO SOBO
z električno razsvetljavo in
posebnim vhomom oddam. —
Kranjc, Ruška cesta 7-I. 1705

SOBO,
meblirano ali tudi prazno, po-
seben vhom, na željo hrana
oddam takoj stalnonameščen-
cu ali vpokojujencu. Stritarje-
va ulica 5, I. nadstropje. 1678

OPREMLJENO SOBO
oddam. Maistrova ulica 17-II,
vrata 12. 1806

PRAZNO SOBO
oddam. Studenci, Sokolska uli-
ca 95. 1829

**ODDAM BOLJŠEMU GO-
SPODU**
lepo sobo s posebnim vhomom
s hrano ali brez. Tattenbacho-
va 18, pritličje 2. 1821

SOBO ODDAM.
Mlinska ul. 33. 1822

OPREMLJENO SOBO
s prostim vhomom oddam. —
Einspillerjeva ul. 26. 1827

KABINET
oddam gospodu. Pochova uli-
ca 18. 1828

SOLNČNO SOBO
s 1. majem na Glavnem trgu
št. 21. 1814

SOBO
s hrano oddam gospodu. Vr-
banova 28, pritličje, česno. 1834

Stanovanje

**SPREJMEM ENEGA ALI
DVA GOSPODA**
na hrano in stanovanje, Alek-
sandrova cesta 64, vrata 6. 1833

Nudim

veliko izbiro vseh vrst po-
mladanskih kožuhov in ter
raznovrstne boe, kakor: SRE-
BRNE, KRIŽASTE, PLAVE,
ALASKA LISICE, SIVE IN
TEMNE, ČRNE TER BELJE-
NE LISICE ITD. po najnižjih
cenah, pred prazniki še 10%
popust.

Peter Semko

krznar, Gosposka 37. 1823

Lepe trajne kodre

zajamčeno 6 mesecev
samo Din 80.— 1796

ter vso v frizersko stroko spa-
dajočo postrežbo za dame in
gospode Vam nudi po solidnih
cenah novo vpeljana brivnica

Stanko Kralj

Maribor, Meljska cesta 1.

SELITVE

Prva jugosl. transportna d. d.

Telefon 20-44

STANOVANJE

obstoječe iz dveh sob in ku-
hinje, oddam s 1. ali 15. ma-
jem mirni, čisti stranki. Vpra-
šati pri hišniku, Tattenbacho-
va ul. 26. 1775

GOSPODA SPREJMEM
na hrano in stanovanje. Ži-
dovska ul. 14-I. 1798

Oddam v najem
SOBO IN KUHINJO.
Komenskega trg št. 1. 1820

GOSPODA
sprejm. na stanovanje in hra-
no. Studenci, Sokolska ul. 95.
1830

MALO STANOVANJE
v vili pri kadetnici oddam
malj družini. Naslov v upravi
lista. 1816

SOLIDNA GOSPODIČNA
se sprejme na hrano in stan-
vanje. Mlinska ul. 35. 1847

DVA GOSPODA

sprejem v vso oskrbo po niz-
ki ceni. Mlinska ul. 31, drugo
dvorišče. 1839

Službo dobi

IZURJENO ŠIVILJO
za obleke sprejem na dom.
Bolfenkova 44, Studenci pri
Mariboru. 1794

Sprejem takoj samostojno
PLAČILNO NATAKARICO.
Gostilna Vicel, Rotovski trg 8
1846

Službo išče

POŠTEN ZAKONSKI PAR
mož vpokojeni železničar,
vešč vseh vrtnih in hišnih del
ter vinogradništva, išče me-
sto hišnika. Naslov v upravi
»Večernika«. 1810

Novo poletno blago
za dame in gospode dospelo! 1838

TRGOVSKI DOM

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 25

Hranilne knjige sprejem v račun.

POSOJILNICA

R. Z. Z O. P.

MARIBOR, NARODNI DOM

USTANOVLJENA LETA 1882

Stanje hranil. vlog blizu 60 milijonov Din
Rezervni sklad nad 10 milijonov Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na
tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje

Opravična številka IX I 5145/34-11

Dražbeni oklic

Dne 12. junija 1935 ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču
v sobi št. 11 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga Zg. Radvanje vl. št. 255.

Cenilna vrednost Din 352.701.—

Vrednost pritlikline Din 3.320.—, katera je že upoštevana
zgoraj pri cenilni vrednosti zemljišča.

Najmanjši ponudek Din 232.920*66

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na
uradni deski sodišča.

Sresko sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 6. aprila 1935.

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Najbolj varna nalozba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun
po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej
Južnoštajerska hranilnica